Motivering

Såsom påpekas under punkt 3.3.3.5 finns det i de central- och östeuropeiska länderna en berättigad önskan att utveckla den raserade jordbruksproduktionen. Det är då knappast lämpligt att hindra en sådan utveckling med kvoter.

Resultat av omröstning

För: 30, emot: 67, nedlagda: 22.

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om upphovsmannens rätt till ersättning vid vidareförsäljning av originalkonstverk (följerätt)" [1]

(97/C 75/03)

Den 3 juni 1996 beslutade rådet i enlighet med artikel 198 i EG-fördraget att begära Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande om ovannämnda förslag.

Sektionen för industri, handel, hantverk och tjänster, som var ansvarig för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 4 december 1996. Föredragande var Joël Décaillon.

Vid den 341:a plenarsessionen den 18-19 december 1996 (sammanträdet den 18 december 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 65 röster för, 23 emot och 19 nedlagda röster.

1. Syftet med förslaget till direktiv

1.1. Direktivförslaget syftar till att harmonisera den nationella lagstiftningen om följerätt (droit de suite), genom att utvidga denna rätt till att gälla i alla EU-länder och genom att föreslå ett antal enhetliga regler för dess tillämpning.

1.2. Följerätten definieras som rätten för upphovsmannen till ett originalkonstverk (och för upphovsmannens arvingar under 70 år efter dennes död) att få en procentandel av försäljningspriset vid all vidareförsäljning av verket vid offentliga auktioner eller av en "kvalificerad agent".

1.3. Följerätten är nära knuten till upphovsrätten och erkänns i Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk (artikel 14c). Den syftar till att tillförsäkra upphovsmannen del i den vinst som uppstår ur handeln med de konstverk han skapat, och är alltså en rätt till ersättning.

1.4. Bernkonventionen ger länderna stor handlingsfrihet när det gäller att erkänna och lagstifta om följerätten. Inom EU har 11 medlemsstater av 15 principiellt erkänt följerätten och 8 tillämpar den redan i praktiken. I dessa 8 länder varierar dock sätten som rätten tillämpas på.

1.5. Dessa rättsliga skillnader inom EU har snedvridit konkurrensen på ett sätt som hindrat den europeiska marknaden för samtida och modern konst från att fungera tillfredsställande. Denna snedvridning inom EU har ofta skett till förmån för de stora auktionsfirmorna, som handlar med europeiska konstverk i de länder som inte erkänner följerätten.

1.6. De länder som ännu inte tillämpar följerätten är särskilt intressanta när det gäller transaktioner med stora belopp, eftersom mycket pengar därmed kan sparas på upphovsmännens bekostnad.

1.7. EG-domstolens dom i målet Phil Collins 1993, som bekräftar principen om icke-diskriminering på grund av nationalitet mellan EU-medborgare, förstärker behovet av en harmonisering. Hädanefter måste upphovsmän inom Europeiska unionen beviljas följerätt utan hänsyn till deras nationalitet. Därför skiljer sig behandlingen av upphovsmän åt beroende på om deras verk säljs i ett land som tillämpar följerätten eller i ett land som inte erkänner den.

---

[1] EGT nr C 178, 21.6.1996, s. 16.

1.8. En upphovsman till ett brittiskt konstverk, såsom David Hockney, har exempelvis rätt att uppbära följerättslig ersättning när hans tavlor säljs i Paris, samtidigt som arvingarna till Henri Matisse inte kan få någon ersättning när dennes konstverk säljs i London.

2. Allmänna kommentarer

2.1. Kommittén välkomnar direktivets bestämmelser, som försöker rätta till snedvridningen av konkurrensen på den inre marknaden, vilket skulle medföra större rättvisa och sålunda skapa villkor för en harmoniserad rättslig miljö där den europeiska marknaden för samtida och modern konst kan fungera väl.

2.2. Att följerätten utvidgas till att omfatta hela EU avspeglar kommissionens vilja att tillförsäkra upphovsmännen en hög och enhetlig skyddsnivå, och kommittén kan bara ställa sig bakom detta initiativ.

2.3. Följerätten ger upphovsmännen en inkomstkälla och ett socialt erkännande av deras konstverks värde, vilket är särskilt viktigt för de unga konstnärer/upphovsmän som just påbörjat sin karriär. Följerätten bidrar därmed till den konstnärliga produktionens utveckling.

2.4. Harmoniseringen av följerätten på EU-nivå är ett första steg mot att utvidga denna rätt till att gälla i alla EES-länder, liksom i länderna i Central- och Östeuropa, de baltiska staterna och de oberoende staterna i före detta Sovjetunionen, som alla är knutna till EU genom associeringsavtal eller avtal om partnerskap och samarbete.

3. Särskilda kommentarer

3.1. *Artikel 1* (föremålet för följerätten)

3.1.1. Följerätten skall enligt direktivförslaget tillämpas på alla transaktioner med skyddade konstverk (utom den första överlåtelsen och försäljning som sker mellan privatpersoner).

3.1.2. Denna bestämmelse tar inte hänsyn till det speciella problemet för konstgallerier som lyder under särskilda lagar i många medlemsstater. Kommittén skulle vilja att medlemsstaterna får möjlighet att anpassa tillämpningen av följerätten till den aktuella situationen, som påverkas av avtal inom branschen, samtidigt som denna möjlighet inte bör leda till att upphovsmännens skydd minskas.

3.2. *Artikel 2* (konstverk som omfattas av följerätten)

3.2.1. I denna artikel räknar man upp alla de olika typer av konstverk som omfattas av följerätten.

3.2.2. Kommittén vill fästa kommissionens uppmärksamhet på det faktum att branschens sedvänjor skiljer sig åt från ett land till ett annat i fråga om vad som anses vara originalkonstverk.

3.3. *Artikel 4* (procentsats och uttag)

3.3.1. Direktivförslaget inför en glidande skala där procentsatsen varierar beroende på försäljningspriset (4 % för belopp mellan 1 000 och 50 000 ecu, 3 % mellan 50 000 och 250 000 ecu samt 2 % för belopp som överstiger 250 000 ecu). Detta skall bland annat begränsa risken för att försäljning sker i tredje land.

3.3.2. Detta är en förnuftig bestämmelse, men bör inte befria kommissionen från att på den internationella scenen och i multilaterala eller bilaterala förhandlingar med tredje land göra allt i sin makt för att följerätten skall utsträckas till att gälla internationellt, till förmån för upphovsmän och konsthandlare.

3.4. *Artikel 6* (ersättningsberättigade följerättsinnehavare)

3.4.1. Enligt denna artikel skall de ersättningsberättigade vara upphovsmannen, och efter upphovsmannens död, dennes arvingar. Medlemsstaterna ges möjlighet att föreskriva om kollektiv förvaltning av de belopp som utbetalas enligt följerätten.

3.4.2. Kommittén anser att den kollektiva förvaltningen av de belopp som utbetalas enligt följerätten är den bästa lösningen, i upphovsmännens intresse. Denna lösning har också redan använts av flera av EU:s medlemsstater.

3.5. *Artikel 7* (ersättningsberättigade följerättsinnehavare i tredje land)

3.5.1. Kommittén välkomnar att man skall tillämpa principen om ömsesidighet gentemot tredje land. I enlighet med denna princip skall följerätten omfatta upphovsmän som är medborgare i länder som ger gemenskapens upphovsmän samma rätt.

3.6. *Artikel 9* (rätt att inhämta uppgifter)

3.6.1. Denna artikel ger upphovsmannen eller dennes befullmäktigade ombud rätt att inhämta uppgifter hos försäljaren om handeln med upphovsmannens konstverk.

3.6.2. Ett sådant kontrollförfarande verkar vara motiverat för att möjliggöra en effektiv tillämpning av följerätten. Kommittén anser dock att uppgiftsinhämtandet måste åtgärdas på lämpligt sätt så att det blir effektivt och inte hindrar de berörda agenterna från att fungera väl. Kommittén understryker den positiva roll som upphovsrättsorganisationer kan spela för inhämtandet av uppgifter.

3.7. *Artikel 10* (uppföljningsbestämmelser)

3.7.1. Kommittén välkomnar att kommissionen har planerat att en rapport om direktivets tillämpning skall presenteras för Europaparlamentet, rådet och Ekonomiska och sociala kommittén senast den 1 januari 2004 genom kommissionens försorg, och därefter vart fjärde år. Rapporten skall också i förekommande fall innehålla förslag till anpassning av minimitröskeln och följerättens procentsatser, beroende på hur situationen utvecklas i branschen.

Bryssel den 18 december 1996.

Ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Tom JENKINS

BILAGA

till Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande

Följande motyttrande, som erhöll mer än en fjärdedel av rösterna, har diskuterats och förkastats:

1. **Punkt 2 — Allmänna kommentarer**

Ersätt punkt 2 med följande text:

"2.1. Kommittén ställer sig bakom målsättningen att uppmuntra unga konstnärer/upphovsmän och att ge konstnärer en rimlig ersättning för deras arbete. Kommittén tror dock inte att detta förslag uppfyller dessa mål och det skulle dessutom kunna orsaka skada, inte minst genom att vidareförsäljningen i allt högre grad kommer att ske via auktioner utanför Europeiska unionen. För att betona dessa synpunkter vill kommittén uppmärksamma följande fakta:

2.1.1. Denna rätt krävs inte av Bernkonventionen. Fyra medlemsstater har inte någon följerätt. Fyra medlemsstater som införde följerätten har inte omsatt den i praktiken på grund av vissa svårigheter. Åtminstone en medlemsstat ger konstnärer rätt att avsäga sig rätten. Samlande organisationer är inte nödvändigtvis livskraftiga. Alla medlemsstater som har infört följerätt har även infört begränsningar i denna.

2.1.2. En överenskommelse behöver uppnås på internationell nivå. Utanför EU existerar inte någon följerätt. Införandet av en sådan rätt kommer på alla större marknader att medföra extra kostnader vid auktionsförsäljning och kommer troligen att leda till att vidareförsäljningen sker utanför EU, särskilt i New York och Genève. Faktum är att konstauktionerna minskade i omfattning i de EU-länder som införde och tillämpade följerätten.

2.1.3. Följerätten gynnar inte unga konstnärer och medför fördelar främst för konstnärer som säljer bra och konstnärers arvingar, vilket kommissionen också medger. Faktum är att ett stort antal grafiska och formgivande konstnärer har vägrat att utöva sin följerätt. Rätten är diskriminerande, eftersom den ekonomiska ersättningen är helt beroende av det antal gånger ett verk säljs.

2.1.4. Utvidgningen av följerätten har vissa rättsliga begränsningar. Den kommer exempelvis att:

— utesluta privat försäljning;

— utesluta vissa kategorier såsom arkitektur och möbeldesign.

2.2. Kommittén uppmanar kommissionen att med beaktande av ovanstående synpunkter lägga fram ett reviderat förslag som inte är avhängigt av antalet gånger en målning säljs och som inte underminerar auktionshusens och galleriernas situation gentemot deras internationella konkurrenter. Kommissionens förslag måste grundas på en överenskommelse som kan upprätthållas på global nivå."

2. **Punkt 3 — Särskilda kommentarer**

Lägg till följande mening i början av punkten:

"Om man går vidare med införandet av följerätten bör följande kommentarer beaktas:"

Resultat av omröstningen

För: 37, emot: 55, nedlagda: 13.

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning (EG) om ändring av förordning (EEG) nr 2075/92 om den gemensamma organisationen av marknaden för råtobak"

(97/C 75/04)

Den 17 oktober 1996 beslutade rådet, i enlighet med artiklarna 43 och 198 i EG-fördraget, att rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslag.

Ekonomiska och sociala kommittén har utsett Rudolf Strasser till huvudföredragande med ansvar för att bereda ärendet.

Vid sin 341:a plenarsession den 18-19 december 1996 (sammanträdet den 19 december 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 75 röster för, 16 mot och 22 nedlagda.

1. Inledning

1.1. I förordning (EEG) nr 2075/92 föreskrivs utbetalning av ett tilläggsbelopp för tobakssorterna flue cured, light air cured och dark air cured som odlas i Belgien, Tyskland och Frankrike. Detta tilläggsbidrag tillkom som en utvidgning av normalbidraget då tobaksmarknadens organisation reformerades för att förhindra en alltför stark nedgång i avkastningen i de nordliga odlingsområdena till följd av att interventionspriserna avskaffades. Syftet var dessutom att säkerställa tillgången på högkvalitativ tobak.

1.2. Produktionsvillkoren för tobak i Österrike kan framför allt jämföras med villkoren i Tyskland. Odlingsytorna är dock i genomsnitt mindre (ca 1 ha/odlingsföretag). Tobaksodlingens totala omfattning i Österrike är visserligen inte så stor, men den har förhållandevis stor betydelse i de berörda regionerna.

1.3. Efter Österrikes anslutning till EU har den genomsnittliga avkastningen för tobaksodlingen minskat starkt (utan tilläggsbidrag: −45 %, med tilläggsbidrag: −30 %). I motsats till andra produktionsområden har man här inte beviljats några gradvis sjunkande kompensationsbetalningar. Utan tilläggsbeloppet för de nordliga odlingsregionerna skulle den österrikiska tobaksodlingen bli helt olönsam, och bönderna skulle säkerligen upphöra med tobaksodlingen, trots att det i dessa regioner saknas andra försörjnings- och inkomstalternativ.

1.4. Konsekvenserna för gemenskapsbudgeten — dvs. utgifter på 0,4 miljoner ecu/år — är av ringa betydelse.

2. Kommentarer

2.1. Ekonomiska och sociala kommittén välkomnar kommissionens förslag att bevilja Österrike samma tilläggsbelopp som det som beviljas för tobakssorter som odlas i Tyskland, eftersom det råder jämförbara odlingsvillkor för tobak i Österrike.

Bryssel den 19 december 1996.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Tom JENKINS